

Vredništvo:
na Travnika št. 277. I. nadst. (ene
okoli tudi na razpoložljive liste).

Prejemajo se za plačilo vsakršnih
opisanih tiskov in neopisanih pisem.

Plače se ne vsebuje nobene vrste
sede, če so opisanle same enkrat na
dan, če dvakrat, 6 sedm., če trikrat,
10 n. v. n. — Povrh tega se vsak
krat 50 n. na štampilj.

za domače, slovenske in občne potrebe.

V Gorici, v petek 17. julija 1868

Izhaja vsak petek.

Velja po pošti pošiljana za celo leto
3 gold., za pol leta 1 gold. 60 n., za
četrt leta 84 n. Kdor samo po-
šilja, plača za celo leto samo 2 g. 50
n., za 1/2 l. 1 g. 30 n., za četrt l. 70 n.
Narodna plača in reklamacije pa
se pošilja vredniti.
Poslani listi se predajajo v Gorici
v knjižnici K. Sahar-jovi na Travnika
ku po 5 sedm.

Pred našim pragom.

Sprava smo v poslednjem listu poudarili. Ali, patti
chiari, amioi cari: spravi jo treba podlage, pogovora. Iščimo
jib!

Poglejmo v ta namen od blizu, kdo so prav za
prav nasprotniki državnih poslancev? Tisti so, ki tudi
v družbi ozirih zmernost naše narodnjake in častitljivo
puzake mrazijo, češ, da so mrtvi, premalo energični,
prepočasi. K njim spada razum nekaterih zrelih in raz-
umnih možakov, ki vedo, kaj hočejo, že cel kup dru-
zih elementov, posebno mladine. Spregovorimo nar po-
prej o mladini.

Plemeniti čuti, ki se v mladih prsih goje, vzvi-
šene ideje, ki se v mladenških glavah izcimajo, so mno-
gokrat same slavnih činov, blagoviti naprav. No da
se pa tudi tajiti, da se v mladih možganih izkrešajo
iskre, iz katerih lahko grozovitni požari nastanejo. Mla-
dina ni vsa enaka, ampak kakor so uplivi, kterim je
pošiljena. Narodnjakovo je tudi to, ali je mladeneč du-
ševno zmogel ali ne, ali že dovolj utrjenega zna-
čaja ali šibek trst. Vse to moramo položiti na tehtnico,
kadar tehtamo naše mladine mišljenje in delovanje za-
devajoče narodno-politiško in sploh javno življenje. —
Čudna je tudi ta prikazen, da naj bolj navdušeni „do-
morodei“ niso sploh naj zmogljivi mladenči, ampak
večkrat srednji ali enostranski, včasih celo prav po-
redni. Tako nahajamo jih dovolj, ki noč in dan „na-
rednost“ mladijo in za slovenščino gorijo, pa ni enega
stavka pravilno pisati ne znajo. Čitajo namreč ali sli-
šajo kje poudarjati kak rek, kako geslo, pa začno v
isti rog trobiti, dasi ne razumejo, kaj naprave hoče in
kam meri. Imamo jih spet, ki so že marširali slo-

vansko — slovnice videli, znabiti tudi povohali, pa jim
je to premalo in preborno vso, kar se ne vjema s
tiskimi desetimi... besedami ki jih oni znajo. In taki
zagovorni topoglavci, taki tepčasti kratkounneži brez
narodne in občne omike nosijo pred tovarši svojimi
zvedbe! Oni delajo že veliko politiko, sede že na sod-
njem stolu i sodijo juro cervellitico simiarum staro za-
služno narodnjake, očeta očetnjave! Kar bi se zmožnima,
vzdržansko izobraženima, že doraslim in zrelim mladen-
čim ali mladim možem ne pristojalo, to delajo ti drvi
amrkoyci, ki že abocde niti državnih in pravnih sploh,
niti narodsko-politiških vednosti ne poznajo. Komu bi se
taka opičja posnemarija ne studila? Kakor znamo oc-
niti in cenimo plemenito čutje in vzore omikane, pro-
mišljive mladine, in nam dobro do, ko gledamo v njej
zoro lepših dni, tako nagnjena je srbsorist, sničavim
frkolinov. Kaj si moramo n. pr. misliti, ko slišimo, da se
bil v nekem zavodu med 50—60 slovenskimi mladenči,
kterih večina spada v to označeno vrsto, samo trije tako
pogumni od „občnega mnenja“ neodvisni, da so se
unidan za njo. Vse to a potegovali, čeravno ni bilo
varno. Vse to a potegovali, čeravno ni bilo
Nekoga plitvoglavca pronaletnoča, kteri je to
gori za Huse in češko Husovanje, vpraša nekdo: Kako
je to? Unidan ste tako zabavljali novim verskim po-
stavim, ker jih imate same varne katoličanstva, a zdaj
ste vsi vneti za Huse, ki je bil krivoverec! Mislite,
da je revež vedel kaj odgovoriti? Taki so, vidite! —
Še enkrat pa naj zatrdimo, da dobro poznamo razlo-
ček in tudi razločujemo mladino od mladine; mišlimo
pa tudi, da se ne motimo, če trdimo, da opičja čreda
je brž ko ne večja, nego spoštovanja vredno krdelo
plemenite, zvedone in zavedne mladeži. Ker je pa dobro
odgojen in resnično omikan mladeneč navadno poble-

Podlistek.

Zvezdar.

(Post.-ah-)

IV. (Dalje.)

Zvezdar je omaknil, pa zopet se objavi na zvezde
pogledal. Zdelo se je, kakor da bi harmonijo nadzemelj-
skega sveta poslušal, tako se se mu oči laščale (svet-
lele). Po tem spregovori tako-le:

„Pogumni bodite, milostljivi gospod. Sonce ni
znilo, če ravno ga črni oblaki pokrivajo.“

Temna ara Vašega prvorojenca bi utegnila zopet
svitla postati, ker tako razlagam jaz orakelj zvezd:
Če bo Asturjski princ že živ, ko se v isti uri kladvo
za prvi vdarec dvigne, predere srbska njegova zvezda
zmagavno skozi temne oblake. Vidite tu Jupitra, kako
se svetli v solnčni hiši: oviro ni na njegovi poti. Če
Vaš prvorojeni osodno uro prebije, ne bo kralja, ki bi
se mu mogel, kar tiče moč, enačiti; potem se dvigne
čez svojo redbino, kakor se dviga solnce čez Planeto.
In potem postane tudi njegov oče mogočen kralj.....“

Še enkrat pogleda zvezdar na nebo, pa zapadne
zopet bakreno pokrivalo, ter opazuje molče volivnega
kneza, kteri je v zamisljen sedel.

„Sem Vaš dolžnik, nčeni mož,“ pravi Maks Ema-
nuel. „Akoravno sem obotavljiv plačavec, kakor pravi-
jo naši nizozemeljski upniki, Vam nočem samo z be-
sedami plačati,“ pa posuje lepo številce zlatih na mizo.
„Ta plašno denar ogleduje ter pravi: „Ne puščajte
zamljivega dnara v moji hiši, valičastni gospod i knez!
Imam, kolikor mi treba, ker malo treba mi. Obilnost
bi mi delala skrb.“

„Darujte ga tedaj nbozim,“ odvrne knez. „Nočem,
da bi se reklo, da je kdo Maksu Emanuelu ustregel,
pa ni dobil plačila.“

Ne govorijo od Vas zastonj, da sta velikodušen
junak,“ pravi zvezdar, „pa, če ravno ste na visoko
stopinjo postavljeni, ne zaničujte ponižnega sveta starega,
malo vrednega moža.“

„Povejte, kar se vam dobro zdi.“

„Almut v trijaškem svitlu, Hileh v velikem svitlu
stopita v dvanajsti hiši nebeske podobe o rojstni uri
Asturjskega princa...“

„To kaže skrite nasprotnike... nasprotnike, ki so
v zvezi z zvijačo, ki se ne bojijo hudodelstva. Če se ne
motim, dvigne človeška hudobija roko zoper Vašega
prvorojenega, ker reži Almut v dvanajsti hiši.“

„Ti misliš, da bi ga utegnil kdo umoriti?“ pravi

ven in ponižen, je naravno, da prevzamejo v vseh ozirih veliki boben tisti, ki še not in takta ne umejo.

Omenimo naj pa še nekaj o mladini sploh z ozirom na njeno pečanje z javnostjo. Občna lastnija, ki se skozi vso mladino vleče, je ta, da je prevzorna, premalo praktična in skušena. Ona sodi svet in meri vso razmero po domišljijah, ki jih je ali iz knjig in časnikov posnela, ali ki ji jih je zivalna fantazija sama od sebe rodila. Kar dvrti nje duh ugleda, to bi tudi rada brž izpeljala. Ker po zraku plava, v zvezdo gleda, ne vidi po tleh kamenja, nad katerim se vsak hip lahko spotakne. Kar se jej zdi, da bi lahko bilo, ali da bi moralo biti, to hoče tudi urno doseči, ne glede na zadržke, katerih ne vidi in si misliti ne more. Torej zabavlja zvedenim, skušenim, treznim možem, kateri vidijo, česar ona ne vidi, in zato previdno in promišljeno postopajo. Mladina je neučakljiva: neka čudovita alla, ki jej iz vroče krvi izvira, goni jo, kakor sopar hlapon in vlak. Ali hlapon potrebuje mašinista, in še pri vsem tem včasih s kolovoza zdrkne.— Dalje: Nekdaj se je štelo za modrost, če je kdo vedel, da nič ne ve; dandanas pravijo, da jacejce kakeš nič. Starorimski pesnik je pel: *Imberbis juvenis tandem custode remoto—gaudet equis, canibus et apricis gramine campi*; danes bi moral petiti *custode nondum remoto, gaudet—politico...* (scientia ali inscientia? kdo ve?)

Todaj vi nočete, da bi se mladina počela z javnimi zadevami?—poreče nam kdo. Ali ne veste, da prihodnost je njena? Narpopred ponovimo zgoraj razloženo razločje med mladino in mladino, potem pritrdimo, da vadi in uči naj se, tudi kaj pomaga naj po zmoglosti in zrelosti; pravice glasovanja in obsojevanja pa naj si ne svoji. Prihodnost je res njena, ali (pazite!)—prihodnost! Za prestop v prihodnost je treba moči, moči zidati bi ona ne znala.—Toliko zastran mladine!

So pa še nekteri ljudje, kateri se k tej stranki štejejo: Sprideni dijaki, spačeni ali nepriznani veleumni (1), priamojeni literati, židovsko-slovenski časniki in vsakoršni drugi sumljivi narodnjaci ali pohajaiči brez značaja in brez stalne službe, kateri slave iščejo v tem, da se ponujajo vsaki zanimavno-opposicijski stranki za štabske trobentače. Ti so prav za prav skladatelji in pevo-in glasovodje vseh časniskih mačjih godeb, skoraj vsi drugi privrženci se le kot zbori ali samopeveči ali pa kot ploskuči vsako toliko vmes odmevajo. Stareji

volivni knez s strašnim glasom. „In kdo bi se predrznil kaj takega le misliti? Starček, pomisli, kaj govoriš, da glava tvojih besed ne plača.“

Knez ga ojastrilo pogleda. Obličje zvezdarjevo pa ostane mirno, in oko brez straha na kneza obrne.

„Umoriti! Ta je prava beseda, visoki gospod,“ odvrne resno i počasno.

„Pa zakaj umoriti? Kdo bi se hotel lotiti dediča polovice sveta? Molči starec, ne pravi svojih kvant nikomur. Dóždeva se mi, da te že predolgo poslušam, nego se moji časti spodobi.“

Na to vstane volivni knez, pa gre proti vrdom. Zvezdar gleda za njim, knez se še enkrat obrne, in znamenje žalosti, ki jo zapazijo v njegovem obličju, ki jo do zdaj togo in krepno bilo, sega mu v srce.

„Dedič polovice sveta!“ pravi zvezdar z žalostnim glasom. „Ta dedščina je prevelika; da bi mu je nihče ne zavidal. Hočete li braniti življenje Vašega prvorojenega zvižda Talmud-ske: pošljite ga v Vaše glavno mesto! Odpovejte se v njegovem imenu španjskemu prestolu, učite ga, ne le imeti ime očeta Bavarije, ampak da naj resnično enkrat Bavarije oče bude.“

„Škoda, da nisto postali moj kancelar!“ odvrne volivni knez prijazno se smehljaje, „Vi bi bili kmalu

naši možje in sploh upoštevani v narodnih rečeh vse posamne pojdale, to klike poznajo, poznajo jih osebno in po takih črtah in dogodkih, kakoršnih nam je to dni nek dunajski časnik na sramoto slovenskemu narodu razodel. Oni, ki so temu večji, vedo, kaj in koliko pomeni glas iz tacihi ust. Vse drugače je to pri mladini in priprostilih ljudeh; za nje je zapeljivo in nevarno, kar ti zvitorepi potepuhi pisarijo ali raznašajo. V tem ko se delajo, kakor da bi se jim tujčina gnjusila, počemajo nar grobo spako tujo kulture, ki so jo pobrali po vsenčilih, ali koder so se valjali.

To so torej po naših skušnjah in pozvedbah trije oddelki tiste prijazne barmine stranke, kateri je nezadovoljna ne le s sedanjim stanom reči, temveč tudi z vsemi tistimi našimi možmi, kateri si prizadevajo kakor znajo in morejo ta stan izboljševati, pa niso v vsem tistih misli, kakor ona.

Ker jo pa sitno, imeti opraviti z brezimeno firmo, zdi se nam, prěduo se z njo pogajamo, potrebno, dati jej dostojno ime. Pa kakšno? Ako gledamo na obnašanje njeno, na njeno zahtevo in čilje, sosebno pa na sredstva, ki jih rabi, ali bi jih rabila, ko bi toliko moči imela, kolikor srčnosti, imemo jo po zgledu družih narodov imenovati nekako „omladino“, ali „rile“, ali „nkuljsko“ stranko, ali „liberalno-narodno“, ali „narodno-opposicijsko“, ali „a tout prix opposicijsko“, ali itd. Toda nobenega teh več ali manj pristojnih imen nočemo rabiti. Novi reči novo ime! Kdorkoli te stranke organi postopajo njeno zažamnjajo, imenujejo jo „krepko“. To bodi njeno ime!

Poslušajte tedaj, „krepki“ slovenski možje! Na Vas se obračamo, kar Vas je v Vaši stranki žrelih, zvestih, razumnih, premišljivih mož, kateri veste, kaj hočete. Da nam je sprave treba, temu gotovo nani pritrjujete; da z golim sarkazmom in zabavljanjem nič ne opravimo, nikamor ne pridemo, to bi Vam moralo biti tudi že jasno. Storitě tedaj tako le: Dajte slovo zgoraj opisani kiki, odpovejte se je resno in dolóčno, bote videli, da bo polje miru in da bomo lahko delali. Če bote Vi voz vlekli, bomo ga mi od zad porivali; če ga bode zmernoje možaki kmili, bote Vi pomagali; če pridemo na gladko cesto, da bode nam od sebe strdal, sedemo vsi skup na nj. To je prvi pogoj.—Drugi bi bil ta: Nezele in nezmožna, opičja mladina naj bode na narodnem odru nemá statistinja; dorasli in modri

stisnili mojo volivno knezijo, da bi bila postala kmeti-ja. Častilakomni nje, vendar!

Ponosno se na to zadere zvezdar. Obličje mu se razjasni, ko jame goréčo govoriti:

„Ali ni velika čast, biti ljubljen vladar majhinega, pa zvestega naroda?... Ali bi bilo res tako nespametno od kneza, zbirati si nad glavo hlače in majhne dezele? ne bi bilo bolje, nego nositi krono nad krono, širiti dežele z deželami, pa umreti na zadnje, da ga nobeden narod ne obžaluje? Pa slava vladarske rodovine ni li vselej sreča podložnikov?“

„Govorite kakor kteri, ki ni kraljevskega rodu,“ pravi prijazno knez. „Pazite na vso zvezdo in ne gra-ajte knezov, ki na krono gledajo. Preiskujte te neke ne svetove, mi pa moramo biti zadovoljni, in na to svet gledati.“

Maka Emanuel se obrne, pa gre; zvezdar mu svet- ti po stopnjicah. Ko mu vrata odpira, pravi še enkrat:

„Veličastni knez, ne poslušajte glasu pahljača- stilakomnosti in slabih prijateljev!“

„Ne bojte se; bavaraki lev ima močne tace.“

(Prik. pogl. V.)

mladeži odkafite kako podredne naloge; nčito jo pa ob enem 4. zapoved in znano spartansko kreposti. Vi sami pa ne glejte predaleč v prihodnost in ne hlepito po prevzvišenih vzorih, kajti „nar bolje je sovražnik dobrega.“ Evo tretji pogoj! — Nam pa dovolite, da se bomo smeli držati starošolakega gesla: Moderata durante.

Ogled po svetu.

Avstrija.

Iz Dunaja. Za gotovo se zdaj sliši, da deželni zbori se začno 22. dne prihodnjega meseca in da utegnejo biti skozi 5 do 6 tednov. Po končanih deželnih zborih se bo 17. oktobra začel spet državni zbor.

— *Papežev govor in pa sprava s Čehi* se zmiraj zvonce nosita v časnikih. Zoper to in onega pa kričijo nemški časniki na vsi strani in pritrjujejo jih skupščine v različnih zborih. Zavezanjava je že taka, da tudi najmodrejša glava ne ve povedati, kam pridemo? Kdor je prijatelj Avstrije, mora želeli spravo s cerkvijo, spravo s Čehi in Slovani sploh. Mirna „Reform“ o poslednji zadevi samja pravi: „Kdor resnično želi obstanek Avstrije, ta mora iskreno želeli spravo s Čehi in Slovani sploh ter na vso moč delati na to spravo.“

„Politik“, ktera je bila ta dni že v tretje obsojena, pravi, da je bilo zdaj v kratkem več vrednikov českih časnikov obsojenih in da se jim je več kaveje vzelo, kakor poprej od leta 1861 sem na Českem, Ogerskem, v Galiciji in vseh dražih deželah avstrijskih. Hm! hm!

Iz Trsta 12. julija se piše „Novicam“. Predvčeršnjim popoldne in na večer smo doživeli prvi del tistih žalostnih komatij, katerih bodo čedalje več. Plamen se je vnel v mestnem zboru. 19 liberalnih odbornikov je imeto pripravljena dva nujna predloga: eden je zadeval *šolsko reči*, drugi pa *opor zoper papežev ugovor* od 22. dne. n. m. Na galeriji mestne dvorane se je zbralo toliko poslušalcev, da se je vse trlo. — *kakošnik ljudi?* Sedite sami! Zbor se je imel začeti, pa le ni bilo toliko odbornikov skupaj, da bi bil zbor mogel kaj skleniti. To je razkačilo nektore rogovileže na galeriji tako, da so začeli divjati, razsajaje so zapustili dvorano; na ulicah pa jih že čaka drhal, in hajd je šla vsa skupščina pred hišo ces. deželne glavarja. Ondi so kričali „*Abbasso Bach!*“ (doli z Bachom!). Le težko je policija jih spravila saksabi. Drhal korači potem pred hišo škofovo in ondi saganja na novo brup „*Abbasso il papa*“ (doli s papežem!); od tod gré pred hišo papeževoga poročnika in ponavlja isti krik; pred hišo laškega poročnika pa se na vse grlo dere „*Evviva Italia*“ (živila Italija!). Ali to še ni bilo dosti — laški liberalci se vsujejo proti samostanu (kloštru) kapucinskemu in ondi uganjajo tako silo da menihi v svoji cerkvi začno plat zvoná biti. Koliko korajže pa so imeli ti rogovileži, bilo je pri vsej tej grozni dogodbi videti v tem, da so jo prvokrat popihali kakor zajci z onega mesta, ko se jim je v brambo menihov zoperstavila truma starih babic in kamne ná-nje metala; v drugič pa jih je v beg zapodil trikratni strel iz nenabasanih pušek, s katerim jih je nekdo iz straže mestne okolice pozdravil. Mestni policiji je še le potem obveljalo pomiriti drhal, ko je zagala, da bade z orožjem storila mir. — Kaj bodomo še doživeli, sam Bog vedi! „*Triesteri*“ sami pič kaj ne dopadajo taki prizori. „*Veter*“ — pravi — ki se je vedoma in nevedoma na levo in na desno sejal, rodi že obilo žetev v vrtarji, ki smo ga vsimodi doživeli. Mi imamo le to dobro vest, da gotovo ne onega *Slovenca* ni bilo med predvčeršnjimi razsajalei — Be-

*) Šolska stvar, ki jo razpravi „*Triester*“ je ta: Naš škofjski konsistorij je po raspisu okliče lotolake *učiteljske zbor*. Taka se le zoperstavi večina mestnega zbora, češ, da po novih medverstih postavah od 25. maja nima več školje oblasti za šklic učiteljskih zborov. Na to je c. k. deželni glavarstvo odgovorilo mestnemu odboru in mu reklo, da konsistorij, ker vsa ta postava (§. 10. do §. 12.) ni še danes veljavna, je popolnoma pravico imel raspisati učiteljske zbor. To je jedro tega razpisa. Radovedni smo, kaj bo ministerstvo zdaj storilo: ali bo branilo deželne glavarja Bacha, ki je zagovarjal njegovo predpisano majsko postavu, ali — da ga bode žrtvovalo demonstacijam „*liberalizma*“ tržakkega? Pis.

rašev in delavcev brez dela je pa tudi toliko v Trstu, da je groza: po ulicah leže kakor v mestih doljne Italije. Žalibog, da se ni motil dopisnik „*N.*“ ko je pre-rokoval, da bode taceh homatij še dalje več.

Še huje in grše reči so se namreč godile koj naslednji ponedeljek 13. t. m. Proti polnoči se je zbral pred kavarno Chioggia vo cel trop rogoviležev; bilo je očitno, da mislijo kaj početi zoper slovenske kmete iz okolice in zoper iz slovenskih okoličanov sestavljeno domačo stražo, ktera je meščanski drhali od nekdaj trn v peti. Pravi vzroki tega početja niso še na tanki znani; mislijo, da je bila povod neka tepežnja tisto noč poprej med italijanskimi meščani in domu gredočimi slov. kmeti. Začela se je kramola s tem, da so onega stražnika napadli in za njim lučali. Na policijsko stražo, ki se je napadnikom vstavljala, so začeli streljati z revolverji. Izmed rogoviležev in napadnikov so položili 7 načelnikov. Policijska straža ni streljala. Z revolverji je ubit en meščan, ranjena sta še en drugi meščan in en podčastnik v pokoji.

Po družih sporočilih Alojja 4 mrtve in 40 ranjenih.

Tudi v torek večer se je zbirala drhal z revolverji oborožena kakor pravijo — ter obhodila vse imenitnejše trge in ulice. Kmeti okoličani so zasramovali; škofu nekaj oken pobila itd. Ko se je zvedelo, da je došlo od ministerstva povelje, da naj ne patroluje več okoličanska straža, ampak da naj redna vojaščina patrolovanje opravlja, je nastal vrisk in pisk in je množica meščane silila okna razsvetliti. — Od 14. t. m. sem stražijo po mestu vojaki.

Poslednji dogodki (13. in 14. t. m.) imajo očiten narodski značaj: pomenijo borbo nekterih laških elementov zoper slovensko okolico. Kar ljudje okoličanskim stražnikom očitajo, da so surovi, precejstri, prena-gli, to je le bolj pretveza mrzenju; vzrokov bo treba iskati, kar ko ne v državi, ampak v „*progresu*“, ki ga vodnici Rojanski. Tisti, kteri za vodjem *Timeus*-om gredo, so zbudili tudi toliko premišljeni v pot zoper okoličane. — Če je res, da g. namestnika Bacha zavoljo sedanjih homatij odstavijo, odstavijo ga po krivičnem; v *Timeus*-ovi zadevi je korrektuo ravnal.

V mestni zbornici nosi zvonce starešina Hermet. — Sestavljena je komisija, ki preiskuje, kar se tiče razloženih dogodkov. — Hermet je sprožil tudi nasvet za stran napravo posebne mestne straže; po njegovem predlogu je dalje že izvoljen izmed starešinstva odbor, ki se ima posvetoovati za stran zahtevno odpravo okoličanske straže.

Dopis.

Iz tomjnskih planin 10. julija. O priložnosti ko pričakujemo nove politiške organizacije (pre-naredbe) na Primorskem, i začetka deželne zbor v Gorici, drzujem se nerazsodilno besedo spregovoriti izvedeneem v pozor, ter naše potrebe odkriti. *Dvoje cest* je na Tominskem silno *potrebni*: *cerkljanska* in *podbrška*. O prvi se je čnditi, zakaj da že dodelala ni; naj se hitro dovrši! Druga je dozda nogovica, do Podmevca izvrstna, kar na enkrat ne moreš naproj, kakor da bi svet z diljami zagrajen bil; kajti most na Kneži se bliža razpadu, in klance unkray mosta ni več česta. In vendar je za vse Tominsko naj važniše in potrebniše, da se cesta skoz Podbrdo do gorenske obrtnije odpre. Že sedaj, ko le kozjo pot imamo, je občenje z Gorenskim precejšno. Od tam dobivamo les, železo, jeklo, leseno iz železne izdelke, in skalce (opoka, škri- lo, Schiffer) za streho. Več jezer škafov se že zdaj ne se iz Bohinja skoz Podbrdo deloma čez bribo v ipavski št. Tomaž in na Kras, deloma čez Most v goriška Brda in na Benečijo v italijansko kraljestvo; soriški putrihi se prodajajo na griču sv. Antona nad Medejo in v Cervinjanu. Srpe, kose, ponve, pile, sekire itd. vse to potegujemo z Gorenskega. Vsako leto gre veliko goronske živine, goveda in konji na Tominsko. Veliko stotov bohinskega masla se prinaša čez Bačo, in se proda v Gorico. Neki kupec (menim iz Čepovana doma) je kupil na bohinski Bistrici 200 stotov že-

*) *Timeus* se kliče tisti šolski vodja, ki je 24. jun. v učil. zboru z 19 družami mestnimi učitelji protestoval zoper to, da je škofjski konsistorij ta zbor sklical Podbrdanti pa so ga bili nektori gospodje iz mestn. starešinstva. Vr.

leza za lokovške kovače, na kolesih ga je dal prevoziti v Ljubljano, od tam po železnici v Gorico, in od tod na domačih vozovih na dom, ki je bliže Bistrice kakor Ljubljana. Ni tedaj čudo, da je v Tomlinu na meji Bohinja železo tako drago; ker se po tolikih ovinkih privaja. Pogledj razložek! Podbrdom so prišla železna vrata na pokopališču, izdelana in postavljena 16 kr. na 1 ft., torej 30 gl. na 2 ft. teže stali, kajti Bačarji so v raboto iz Bistrice železo donesli; v Tomlinu pa so iz enake robe in enakega dela stala 35 kr. 1 ft., torej 70 gl. na 2 ft. — Kako bo kmet napredoval v obdelovanju svojega zemljišča, ako je železo, tako drago? Bo li mar s prsti kopal in oral? Porečeno, naj gre sam v Bistrico. To dela marsikteri, celo Lokovčane sem vidil v košu ali na hrbtu železo iz Bohinja nesti; celo tudi bodeče žrebljo morajo ubogi ljudje iz Bohinja do Podbrde, ja velikrat celo do Podmevca 7 ur daloč na sebi nositi. To ti je muka! Jaz želim, ko se že človekoljubje toliko podarja da bo hudo delnikom v ječah železje odvzeli, da bi se tudi našim goriškim mučenikom obrtnije, ki davek plačujejo, železo z ramena vzelo, in na kola položilo.

Podbrški.

Domači novičar.

(Prč. g. Peter Tirindelli), častni kanonik in dekan v Plumiželu (Fimlecello), je dobil za svoje zaslugе kot duhovnik in okrajni šolski ogleda zlati zaslužni listec s krono.

(Železničnega čuvaja) na vel. Rojah (pri Gorici) je zavlekel vlak v suboto po noči pod-se, in tako pomastil, da je drugi dan zjutraj umrl.

(Poduk prč. kn. nadškofa goriškega) zastran novih „verskih postav“, duhovščini namenjen, je ravno kar nastanjen.

Književno-društvene stvari.

XI. odborova seja slovenske Matice

v Ljubljani 9. julija.

(Po „Novicah“).

Ko se je sešlo pravilno število odbornikov, so se pod predsedstvom prof. Vončina začele razprave. Prof. A. Lšar, Matičin tajnik, poročal 1) o udih; 2) o naročilih odseka za izdavanje knjig, 3) o rokopisih, 4) o denarnstvenih zadevah in 5) o knjigah, ki se tiskajo za 1868 leto. Iz zanimivega tega sporočila povzamemo sledeče:

„Od 16. aprila l. l. do današnjega dne je Matica pridobila 109 družnikov, in en letnik je pristopil med ustanovnike; med novimi so 3 ustanovniki; glavni knjigi je zadnja številka 1478 — Ker je mnogo družnikov na dolgu s svojimi doneski, zato smo za tiste dni preteklega meseca odpravili 90 opominjevalnih pism, daljšna se razpošljejo v kratkem. Če tudi ne vsa, vendar so mnoga bila dobrega vspeha.

Odhor je bil v zadnji seji odseku za izdavanje knjig naročil to-le: 1. „Naj se odsek prepriča o gosp. Kastelčevih pravicah do Vodnikovega rokopisa.“ Odsek je sklenil čakati, da se gosp. Kastelec oglasi s svojimi dokazi, tega pa do danes še ni storil. — 2. „Naj odsek razvidi poročalno sodbo o rokopisu „Olimpij Slovenec“ ter pisatelju nagrado in knjigi določi število natisov.“ — Ker so vsi trije presojevalci potrdili rokopis, zato ga je odsek sprejel s tem, da pisatelj popravi, kar so mu nakazali presojevalci, pisatelja določil za izvirne knjige odločenih 20 gold. za polje in sklenil, da se „Ol. Slov.“ tiska v 2000 iztisih v navadni obliki Matičnih knjig. — 3. „Naj odsek g. Cigaleta naprosi, da posloveni imena za slov. atlant in potem konečno in veljavno sklene pogodbo z Hildburghausen-skim bibliogr. ustanovom.“ Odsek je naprosil gosp. Cigaleta, kateri je tudi prevzel to delo, a zaradi potrebnih mnozih priprav in zaradi obilnih svojih poslov še ni mogel dovršiti prestave. Zato se tudi pogodba še ni mogla skleniti z bibliogr. ustanovom. Ignacij Videky, geograf. bakrorezec na Dunaji, se nam je ponudil, da bi Matici rezal zemljovide za slov. atlant. Odsek izreka misel, da se Matica sedaj ne more ozirati na to ponudbo, ker nam g. Videky nikakor ne more nižje cene postaviti, nego nam jo je postavil Hildburghausen-ski ustanov.

hausen-ski ustanov. — 4. „Naj odsek prebere gosp. Erjavčev nasvet: da se občenemu zboru predlaga, da bi Matica izdala znanstveno terminologijo nemško-slovensko.“ Odsek misli, da ni mogoče se spuščati v ta predlog, dokler g. nasvetovalec ne dokaže določne poti, po kateri naj bi se sestavila ta terminologija. — Odbor sklene ta-le predlog v tej zadevi staviti občenemu zboru: „Naj občen zbor o Erjavčevem nasvetu sklene, da se Matica tega nasveta ne more poprijeti, dokler g. nasvetovalec ne pokaže določne poti, po kateri naj bi se sestavila ta terminologija.“ — 5. Zaradi g. dr. Vojskove ponudbe Kuhelkovega rokopisa o stavbah in sadarjenji se je pisalo po odsekovem sklepu 7. maja dr. Vojski, naj bi ga poslal, kolikor je izgotovljenega, a niti odgovora niti rokopisa dosle še nismo prejeli. (Dalje prih.)

Drobtinica.

Nekaj zastran mistifikovanja vredništev.

Nasiravno častniški dopisovalec vedó, da poštno vredništvo—ako tako želijo—njih imena nikomur ne pove, stori vendar včasih prenapeta boječnost, ali—kakor se jim zdi—potrebna previdnost, kedar gre, namreč, za poštno in pravično, pa košljivo in zamorljivo reči, mnogokrat pa tudi prekaljena zloba, kedar vedo, ma kaj neresničnega pišejo,—da namesti pravega, kako drugo ime podpišejo, ali pa, če se bojé, da jih n-togno lastni rokopis ovađiti, list po kom drugem ali tretjem prepisati dajo, ali ga od drugod datujejo in drugde na pošto dajo, češ, da jih ne zasledi ni vredništvo, ni tisti, kogar dopis zadeva. (Da se doma pozapopadku samem, ali po pisavi, ali po kateri posebni samo zvedenecem knani okoliščnosti ali malenkosti, ali še celo z eno samo besedico izdajo, na to navadno ne mislijo). — To pa, da se dopis namesti iz tistega mesta ali kraja, v katerem je pisan, in okraja ondanjega sploh, ali od kako ondotne reke ali gore itd. datuje, ni nepošteno, da le je dopis za vredništvo s pravim imenom podpisani, in kraj kjer dopisnik biva, naznanjen.

En mikaven zgled poskušnega mistifikovanja se je ponudil to dni nam.

Došel nam je dopis častniški jako važni, pa zelo zamerljivi in pohujšljivi stvari. Po poštnem pečatu in tudi pisanji samem smo brž vedeli, čigav da je, torej nismo izprva še pogledali ne podpisa, pa kako smo se zavzeli, ko smo na zadnje videli podpisane ime nekoga nam po obrazu in pisanji dobro znanega g. vikarja. In tako se je priprosti g. dopisnik nehoté sam vjel! Sicer pa je gledó na reč samo, o kateri piše, namen njegov dober in menimo, da ga je zgolj brespotrebna boječnost pripravila na to misel, da nas je hotel mistifikati.*)

Priobčili smo to v podnk g. dopisniku samem in občinstvu sploh, pa tudi v prijazen opomin si vredništvo, naj bi v tem primeru ne bila pre-priprosta.**)

Umrli v Gorici

od 8. do 14. julija.

8. Katarina Cjelli, 58 l., kmetica, na mrtu dom; Rosalija Bonomo, 1 m. 10 d., tpec. otrok, za bošastjo; Eduard Palfen, 38 l., brivec, za bol. na jetrih; 9. Lucja Paroli, 4 m., mizarja otrok, za usilico; Marija Franzoni, 4 m., sireta, za grilo; 10. Ana Toman 68 l., tkalica, za usilico; 11. Juri Arala 42 l., tel. čuvaj, prišel pod blazen; Peter Zel, 62 l., uradnik v pokoji, za vodenico; Jožef Svatos, 6 l. 5 m., deček, uradnika ala, za vnet. črev; 13. Adolf Scholz, 17 d., jetošničarja otrok, za bošastjo; 14. Marija Stochloger, 2 m. 15 d., malarja otrok, za bošastjo.

Horani kurs 15. julija. Metall. 59.—; narédno posojilo 64.—; London 114:10; adžo srebra 111:50; cekini 5:39 1/2.

Ljubljanske številke. V Gradcu 15:7: 19. 42. 32. 34. 74.

*) Gospe dopisnik! Ako je van resnično, kar sporočate, in ako imate prič, da se lubko na-nje skljčete, ko bi prišlo do kako preiskave, pošljite Vas, potrdite to v lastnoročno podpisanim listu. Da imena vašega, dokler Vi sami uđete, živa duša ne rve, Vam je porok Vrednik.

**) Znebiti, da pride čas, ko o mistifikovanji nekterih vredništev prav pikantnih reči razglasiimo.